

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA: GOD. 60 D, POLUGOD. 30 D,
ČETVRTGOD. 15 D, POJEDINI BROJ 1.50 D.

Savezno vijeće i kongres

Ima nas, koji smo ostarili u cionizmu: koji smo se na prvi poziv svrstali u redove, koji smo pribivali svim svjetskim kongresima i saveznim vijećima lično, ako smo iole mogli, a u duhu, ako iz bilo kojih razloga nijesmo lično mogli da idemo. Rad oko kongresa i saveznih vijeća bio je najvažnijim ličnim događajem tih pionira, koji nikada ne smalaksase i nikada ne napustiše nade, da će naredni kongres ili naredno savezno vijeće udariti nove osnove trajnom, sistematskom i uspješnom radu, da će stvoriti novih vidika i pokazati novih puteva do cilja. Nade, što su ih ti nepopravljivi optimisti gajili prema pojedinim kongresima i saveznim vijećima, nijesu se dakako ni jedamputa ma i samo približno ostvarile, nijesu se na prosto mogle ispuniti, jer kongresi i savezna vijeća ne mogoše donijeti nikakvih iznenadjenja, ne mogoše stvoriti nikakvih činjenica, koje ne bi bile uvjetovane efektivnim stanjem cionističkoga pokreta. Rezultati pojedinih kongresa i saveznih vijeća bili su uvijek vjeran odraz realnih snaga i pozicija cionističke organizacije. Svaki je kongres bio jedno golemo razočaranje za sve one, koji su vjerovali, da sada mora početi nova odlučna etapa u cionizmu, a koji su vidjeli, omjerivši postignute rezultate o potrebi i mogućnosti, kako je malo židovski narod učinio za uskorenje Geule. Pa ipak se sa svedj novom i svedj većom nadom išlo od kongresa do kongresa, od jednoga saveznoga vijeća do drugoga.

Čini mi se, da je u tome, u ličnome odnosu pojedinaca, čak i onih, koji stoje na čelu cionističkih centralnih ili zemaljskih ustanova, prema kongresima i saveznim vijećima nastala jedna velika, a po mojem mnijenju sudbonosna promjena. Nitko više ne očekuje preokret od tih vijećanja, teško je naći delegate, izabranici ostaju kod kuće, a vodje osjećaju kongrese i savezna vijeća tek jednim nužnim zlom cionističke konstitucije. Ne da bi vodje izbjegavali polaganju računa, da bi se bojali suda najviših foruma cionističke organizacije, da bi otklanjali kritiku ili saradnju. Nego ne očekuju od tih vijećanja nikakvih pozitivnih, praktičnih rezultata, pa se vide samo smetani u svoime redovitome radu, kojega moraju na neko vrijeme prekinuti, da se posвете valjanoj pripravi godišnjih vijećanja.

Otkuda taj preokret u ocjenjivanju vrijednosti i važnosti godišnjih vijećanja? Zašto je nestalo vjere u mudrost, smalaksalost i nestrpljivost vodja — centralnih i zemaljskih — u doba najve-

ćih vanjskih uspjeha cionizma? Što se promijenilo, što se dogodilo?

Ništa. Malenkost! Engleska je vlada dala Balfourovu deklaraciju. Židovski je narod stajao pred vrhovnim vijećem mirovne konferencije. Konferencija u San Remu potvrdila je Balfourovu deklaraciju. Engleski i američki parlament priznali su prava židovskoga naroda u Palestini. Savez Naroda potvrdio je, a Engleska je primila mandat nad Palestinom sa ciljem, da se tamo provede bazelski program: da se ostvari javnim pravom osigurana židovska narodna domaja. Cionistička je organizacija proglašena kao Jewish Agency, kao ona oblast, koja je pozvana, da saradjuje zajedno sa mandatarom vlasti oko izgradnje židovske narodne domaje u Erec Jisraelu i koja u tome cilju treba da organizuje saradnju svih Židova.

Samo to se dogodilo, ništa drugo. Bazelski je program u malo godina zadobio međunarodno priznanje. Cionistički je pokret postigao prema vani pobjedu svojih maksimalnih postulata. Prema vani!

A prema unutra? Nijesmo u stanju da iskoristimo niti stoti, niti tisući dio onih mogućnosti, koje nam je stvorila nova situacija, ne možemo da provedemo niti najmanji dio naših osnova, čak niti najnužnije, najprešnije zadaće. Halucim, ponos židovskoga naroda, najljepši, najplemenitiji tipovi današnjega ljudskoga društva, gladuju. U zemlji nema dosta posla, nema dosta hrane. Učitelji gladuju, ne dobivaju plaće. Škole će se zatvoriti. Geulat haarec nije niti započela, naše institucije moraju gledati, kako Arapi kupuju sve više zemljišta u spekulativne svrhe. Arapi, Egipćani, Englezi i Amerikanci, necionisti i nežidovi, spremaju se, da u Erec Jisraelu osnuju novčarskih, trgovačkih, obrtnih i industrijskih poduzeća, koje smatraju, obzirom na očekivani povoljni razvitak zemlje, vrlo sigurnim i rentabilnim, a za koje mi nemamo smisla, razumijevanja i odlučnosti. Nemamo novaca, ne možemo dati novaca! To je naš odgovor u času, kad cionizam više nije utopija i ideal, kad padoše sve vanjske zapreke i cionizam postade živom zbiljom, a može da postane djelom, ako mi hoćemo, da dademo novaca.

Vjerujemo, da će židovski narod obnoviti i izgraditi svoju domaju u Erec Jisraelu, vjerujem, da će pravodobno spoznati, što mu je raditi i da će nastati jedno veliko oduševljenje i natjecanje, tko će više i brže da učini i da dađe. Ipak će istorija da zabilježi gledom na ovo nekoliko zadnjih godina, da je veliki čas zatekao jednu generaciju malenih.

Prije mandata: kongresi su zaključivali rezolucije, u kojima se traži, da vodstvo, da svijet prizna i provede izvjesne postulate.

Poslije mandata: takove su rezolucije nemoguće, bespredmetne, suviše. Svijet i vodstvo učiniše svoje, provedoše bazelski program, pa dovikuju židovskome narodu, a prije svega cionistima: sada je na vama red, na vama je, da učinite svoju dužnost!

Prije mandata godišnja su vijeća isticala svoje zahtjeve prema vani, na druge. Poslije mandata godišnja vijeća trebala bi da istaknu zahtjeve prema unutra, prema nama samima. Prije mandata godišnja su vijeća mogla da dadu vodstvu izraz svojeg povjerenja ili nepovjerenja, iza mandata povjerenje prema vodstvu nije uopće u pitanju. Obrnuto, vodstvo izražuje svoje nezadovoljstvo i svoje nepovjerenje cionističkim masama. Prije mandata godišnja su vijeća davala smjernice za budući rad, barem za rad u narednoj godini. Sjećam se prvog izaratnog godišnjeg vijeća, na kojemu je dr. Licht postavio smjernice budućeg rada. Te su smjernice saslušane tako pažljivo i primljene tolikim oduševljenjem, da je jedan od najjačih učesnika toga vijeća stavio predlog, da se cijeli taj referat zajedno sa smjericama odštampa, da nam bude duševnom hranom i putokazom za 10 godina, jer da će toliko vremena potrajati, da se taj obilni i lijepi program konzumira. Iza mandata mi nemamo da dade mo nikakvih novih smjernica, novih argumentacija i novih postulata. Cionistička je ideologija već savršeno izgrađena, sve je već rečeno, iznešeno i postulirano i dosta iscrpno i dosta lijepo. Rezolucije, koje godišnja vijeća treba još i danas da stvaraju, rezolucije, koje su i danas još aktuelne, mogu da traže jedino, da svaki cionista barem donekle vrši svoje dužnosti, da se barem donekle posveti sitnome radu, a prije svega, da se namaknu novčana sredstva, bez kojih je nemoguće bilo kakav daljnji rad.

Prije rata, prije potvrde mandata, vodje su išli od kongresa do kongresa, od jednoga godišnjeg vijeća do drugog i neprestano su očekivali i nadali se, da će cionizam ipak jednom osvojiti židovske mase i potaknuti ih na najveću požrtvovnost. Vodje su prelazile preko neprestanih razočaranja, misleći, da je možebiti cionistički ideal za široke mase ipak previše utopističan, nerealan i neizvediv, a da bi ga mogao dosta žurno i snažno osvojiti. Iza potvrde mandata, kad je cijeli nežidovski prosvječeni svijet shvatio važnost, potrebu i ljepotu cionizma,

kad je sav nežidovski prosvjećeni svijet stao na stranu cionizma, te ga moralno podupire, ako je još i danas odziv židovskog naroda i cionističkih masa tako slab, ako je još i danas njihova saradnja tako spora i nedostatna, onda vodstvo sa najvećim ogorčenjem polazi na godišnja vijeća i vraća se sa tih vijeća sa više ogorčenja.

Ovo stanje, ova kruta ravnodušnost širih masa prema svim lijepim mogućnostima i prešnim potrebama, pritište poput more na cijelo vodstvo. To lomi krila, to lomi polet i vjeru i nadu i snagu i kod vodstva i kod Halucim. Ta spoznaja pritište sva vijećanja i osuđuje ih unapred na sterilnost. Tako se promijenio karakter našeg godišnjeg vijećanja, te se pred svakim vijećanjem javlja pitanje: što da se učini, da ta vijećanja budu što plodnija i da donesu što bolji rezultat?

Uistinu to nije primarno pitanje. Ono se rješava samo sobom, ako se riješi glavno pitanje: što se imade učiniti, da moralna i materijalna sredstva cionističke organizacije porastu toliko, da se uzmogne udovoljiti barem najhitnijim potrebama?

Mi smo davno na čistu, da ključ leži kod mjesnih organizacija. Dokle god one ne funkcionišu, dotle niti Zemaljski Savez, niti Svjetska cionistička organizacija, niti bilo koje naše institucije (Keren Kajemet i Keren Hajesod) ne mogu dobiti potrebna im sredstva. Da mjesne organizacije mogu pravilno raditi, mora se u svakom mjestu naći nekoliko ljudi, od kojih će svaki preuzeti na se jednu sasvim konkretnu zadaću. U većim mjestima treba krug saradnika proširiti toliko, da na pojedinca padne dužnost voditi brigu o 10 do najviše 20 sumišljenika: sistem Minjanin.

Osam nas dana još dijeli od našeg Saveznoga Vijeća. Idemo u Novisad, da dademo računa o našem radu ili neradu u minuloj godini i da odredimo pravac rada za ovu godinu. Ne idemo na Vijeće tek da udovoljimo mrtvome slovu statuta, da ispunimo jednu formalnost, nego jer se i opet — unatoč svega i opet — nadamo, da će možda ipak upravo ovo Vijeće donijeti pozitivnih rezultata i realnih uspjeha. To bi vijeće bilo promašeno, ako bi tek primilo do znanja predložena mu izvješća, dalo vodstvu apsolutorij i provelo izbor novoga Odbora. Radi toga ne bi bilo vrijedno ići u Novisad i trošiti toliko vremena i novaca. Izvještaji su već štampani i objelodanjeni.

Bilanca minule godine bila bi brzo gotova: budžet nije izvršen, predviđeni prihodi nijesu postignuti, deficit je smanjen, nu nije uklonjen, zemaljska organizacija nema sredstava; šekela je premalo raspacano, zlatni šekel nije naišao ni na kakav odziv; rad za Keren Hajesod je gotovo posve zaspao, novih je obveznica vrlo malo dobiveno, a i to na čedne iznose uplate na stare obveznice vrše se vrlo nemarno, makar je vrijednost tih obveza međutim vrlo pala radi pada dinara; prihodi Keren Kajemeta jedva ostadoše na istoj visini, nu u mnogo slabijoj valuti.

Kolikogod porazna bila ta bilanca, ne mislim, da bi njeno objelodanjenje i komentiranje na Saveznome Vijeću samo

po sebi moglo da duhove toliko uzdrma i osvijesti, da bi dalo psihološke preduvjete za bolji rad u ovoj godini. Vrijednost je i važnost Saveznoga Vijeća isključivo u tome, da stvori neke garancije za postignuće nekog unaprijed fiksiranog minimuma pozitivnog, realnog i praktičnog rada u novoj perijodi. Kakove bi to mogle biti garancije i kako bi Savezno Vijeće moglo te garancije stvoriti? Na to treba posve jasno i jednostavno odgovoriti, ne valja se obmanjivati, treba istini zagledati u oči.

Centrala od nas očekuje izvjestan broj običnih, a povrh toga i izvjestan broj zlatnih šekalima. Židovski narodni fond i Keren Hajesod traže od našega područja izvjesnu sumu za god. 1923. Naša zemaljska organizacija treba za pokriće svojih potreba iznos, kako ga ustanovljuje budžet. Sve to zajedno daje ukupni iznos, što ga moramo ubrati od naših sumišljenika. Tu je samo jedan jedini mogući put: tu potrebu treba kontingentirati na pojedina mjesta, a mjesne organizacije moraju te svote kontingentirati na svoje članove. **Kontingente za svako pojedino mjesto i za svaku pojedinu svrhu treba da zaključi Savezno Vijeće. Ono treba također da ustanovi unaprijed za cijelu godinu, u koje se vrijeme imadu pojedine akcije provesti.** Te akcije mogu uspjeti samo onda, ako se u svim mjestima provode u isto vrijeme, ako počnu i svrše na isti dan, jer se samo onda dobije dovoljno vremena za valjanu pripremu i provedbu svake pojedine akcije. Obračune i doznake vrhu pojedinih akcija treba točno na dan svršiti, jer centrala nema ni vremena, ni ljudi, ni novaca, da nebrojeno puta urgira provedenje i obračunavanje pojedinih akcija. Ako bi svako pojedino mjesto dobilo od samoga Saveznoga Vijeća svoj vremenski rasporedjeni radni penzum, možebiti da bi se odsele sa većom ozbiljnošću i savjesnošću radilo oko provedenja,

Ustanovljenje mjesnih kontingenata po Saveznome Vijeću imalo bi samo onda dovoljan autoritet, ako bi sve mjesne organizacije bile zastupane po svojim delegatima. Zaključci Saveznoga Vijeća, na kojem je zastupano vrlo malo mjesnih organizacija, ne mogu dakako imati dosta snage, a po gotovu nema nikakvih jamstva, da će se provesti u onim mjesnim organizacijama, koje nijesu po svojim delegatima sudjelovale na stvaranju zaključaka Saveznoga Vijeća. Potrebno je zato, da svaka mjesna organizacija pošalje barem jednoga delegata u Novisad. Ako je koje mjesto zakasnilo sa raspacavanjem i obračunom šekela i prinosa za Zemaljsku organizaciju, ili ako je zakasnilo sa provedbom izbora delegata, neka se izbori svakako, ma i u zadnji čas, provedu i delegati pošalju. Savezno će Vijeće već naći načina, da omogući saradnju i onim delegatima, protiv kojih bi sa formalnog gledišta eventualno moglo biti prigovora.

Ako Savezno Vijeće u Novom Sadu bude vrlo dobro posjećeno, vjerujem, da bi moglo udariti čvrste temelje sustavnome radu u našoj federaciji. Za svaki slučaj držim, da je izbor mjesta ovogodišnjega vijeća vrlo dobar. Novisad i Vojvodina danas su još naša velika gotovo ne-

taknuta rezerva. Ako Savezno Vijeće probudi te krajeve na rad barem u onom opsegu, kakò se vrši u »kulama« jugoslavenskoga cionizma, bit će to jedan znan moralan i materijalan napredak našega pokreta u ovim krajevima.

Lav Stern.

Blagajnički izvještaj Saveza Cijonista Jugoslavije

Slavno savezno vijeće!

Častim se podastrijeti sl. Vijeću za minulo godišnje t. j. za vrijeme od 1. XII. 1921. do 31. XII. 1922.:

- 1) račun razmjere
- 2) račun prihoda i rashoda Saveza, te našeg zvaničnog organa »ŽIDOV«
- 3) proračun Saveza za godinu 1923 kao i proračun za »ŽIDOV« na isto vrijeme.

Poslovanje u minulom godištu, stoji u znaku štednje na svim linijama.

Manjak od K 339200.49 kojim su zaključene naše knjige 30. XI. 1921. kao teško je breme smetao, što više onemogućio je onaj rad, koji iziskuje i novčana sredstva. Često nam je bilo teško odreći se usljed nestašice tih sredstava planova, koje bismo rado izveli, što više, bilo je i situacija, koje su nam zadale ozbiljnih briga.

Pa kada sl. Vijeće prima ovaj izvještaj, koji još iskazuje manjak od Dinara 27.824.18 ne mogu, a da ipak ne dajem izražaja obradovanju, da nam uspjele, kraj namirenja naših — dašto skučenih redovitih izdataka — smanjiti deficit na gornji iznos.

U tekućoj godini — nadamo se — nestati će istog iz naših računa i time težak teret i zapreka za cjelokupni rad.

Proračun predviđa vanredni prinos rasporezivanjem na pojedina mjesta u svrhu pokrića ostatka manjka i biti će najpreći posao, da riješimo budući R. O. briga kraj kojih nije moguće pozitivno stvaranje. Onda ćemo opet moći posvetiti pažnju palestinskom radu, koji smo na žalost bili primorani skoro posvema izlučiti iz našeg programa.

Da organizacija ne štetuje još više, bilo je od prijeke potrebe, potražiti što više mjesta, naročita ona, gdje su mjesne organizacije posvema zatajila. Trebalo je lično nastojati, da se oživljuje rad, da se stvori opet veza, koja je bila izgubljena i aktivira rad u tim mjestima. Usprkos loših novčanih prilika, kojima smo se borili kroz nekoliko mjeseci, ali uvjereni, da samo taj put može dovesti do poboljšanja prilika, kako smo to i naglasili u prošlogodišnjem izvještaju, — obavljena su nekoja putovanja sa strane našeg tajnika i treba odmah da kažem, da su se plodovi nastojanja, uspostaviti lični kontakt sa članovima mjesnih organizacija, već kod šekel akcije, koja je u toku, pokazali. Valja dakle i dalje čim više žrtvovati na putovanja t. j. za posjećivanje mjesta, što je najbolje agitaciono sredstvo i žrtve doprinešene u te svrhe, potencirano će dati ono, što mi od njih očekujemo.

I Vojvodina, kamo je tajnik Saveza opetovano išao, budi se. Pa da se potpunoma intenzivira, odlučeno je Savezno Vijeće sazvati u Novisad u nadi,

da ćemo u ovome godištu u novčanom pogledu naći gradove Vojvodine u prvim redovima.

Opazna se i sve veći interes omladine za rad oko financijskih potreba; vidimo je opet oko onog sitnog rada bez kojeg nestaje nervus rerum organizacije i ova nas činjenica ispunjava zadovoljstvom i umiruje nas gledom na budućnost.

Ma da imade znakova poboljšanja u pravcu ozbilnijeg i pravog shvatanja dužnosti prema zemaljskoj organizaciji — nema u toj mjeri slučajeva, kako smo to u prošlom izvještaju morali na žalost ustanoviti, da velik broj mjesta uopće nije položio važnost na ubiranje prinosa — valja ipak konstatovati, da još uvijek mnogi naši sumišljenici ne vode računa o zemaljskoj organizaciji odnosno o potrebama iste. Najpožrtvovnijim u našim redovima, znači plaćanje jednokratnog godišnjeg neznatnog prinosa za zemaljsku organizaciju velik teret. Da je svaki udovoljio svojoj dužnosti ne bi bili primorani danas zatražiti naknadno oporezovanje mjesta.

Mjesne se organizacije u izvršenju njihove zadaće još uvijek nijesu dovinule do onoga stepena savršenosti i potpunog osjećaja odgovornosti koji bi se mogao i morao očekivati. Još je uvijek potrebno neprestano požurivanje i često prijetnja, da se na pr. vrše obračunavanje šekalima, gdje je već toliko puta bilo iznešeno, da londonska centrala traži najtočniji obračun i povrat svakog neupotrebljenog šekalima.

Slavno Savezno Vijeće! Pred XIII. kongresom, 26. godina nakon onog prvog kongresa, koji je stvorio židovskome narodu svjetsku organizaciju, moramo u interesu našeg dijela te organizacije i uslijed, odnosno temeljem opažanja staviti predlog glede onih sumišljenika, koji nijesu svoju dužnost kao izvršujućii članovi mjesnih organizacija, ispunili. Nije mi ugodno, da sam na to prisiljen ali naša snaga leži u bezuslovnom izvršivanju zahtjeva, koje nam potreba diktira i to ne smiju cioniste zaboraviti. Nekoji zahtjevi i ako im nije nipošto teško udovoljiti, nisu izvršeni i nalazim potrebnim da pri kraju moga izvještaja naročito upozorujem slavno Vijeće na ovu činjenicu, kako bi svaki član našeg Saveza potpunoma shvatio ozbiljnost situacije i ne samo riječima već i djelom dokazao, da mu je stalo do održanja organizacije.

Zagreb 31. XII. 1922.

David Spitzer, blagajnik.

Nahalal

Elias M. Epstein, Jeruzolim.

Kao najbolje mjesto za gradnju naseobine s higijenskoga gledišta ukazalo se najviše mjesto u predjelu Nahalala. Ali ono nije bilo podesno za cjeloviti plan Mošava. S toga je bilo nužno, da se gradjevine podignu nešto niže, premda je to značilo, da valja poduzeti borbu s močvarama u okolici. Radnici podigli su svoje logore na ograncima brežuljka, koji su se spuštali prema tada još opasnoj zoni. Četiri vrela na raznim mjestima granica Nahalala, bila su izvorom močvara, što no

šire groznicu, a koja je valjalo isušiti, prije no što su koloniste mogli pomišljati na to, da se stalno nastane. Danas je zemlja, s nekim malim izuzecima, gotovo sasvim isušena. Pretežiti dio zemljišta već je kultiviran i ne prouzrokuje više bolesti. Po Keren Kajemetu izradjen plan drenaže, koji je i izveden na trošak Keren Kajemeta, je silan uspjeh. Jedna od prednosti toga rada bio je dobitak od 1000 dunuma zemljišta za obradivanje. Kroz svaku močvaru pravljeno je kanala, kojima se odvodi voda velikim cijevima. Voda jednoga izvora, koja je prije stagnirala i o kojoj su Arapi rekli, ptice, koje nju piju, gube svoje perje (t. j. moraju umrijeti), upotrebljuje se sad za piće. Pretek od ova 4 izvora odvaja se k jednome vadiju, koji utiče u Kišon. Ovo vanredno djelo inženira stvorilo je bazu za napredak Nahalala. Naseobina ima dovoljno vode, a osim toga oslobođena je od močvara. Ove mogućnosti razvoja, ima se kod svih močvara u Palestini. To je dokaz za one važne kolonizatorne radove, koje je Keren Kajemet na se preuzeo, a bez njihova provedenja ne bi se zemlja mogla kolonizirati.

Muževi od Nahalaha, a i njihove žene, slobodni su od svake iluzije o poljoprivrednom životu. Mnogo je godina iskustva u kvucot moralo da prolazi u silnoj borbi za zemljištem, koje je vijekovima bilo zapušteno, i s primitivnim, da ne kažemo, nemogućim uvjetima, prije no što im je dana mogućnost, da postanu stalni kolonisti. Premda će se u Mošav Ovdim svaka obitelj morati ograničiti na svoju posebnu parcelu, od čijih će se produkata prehranjivati i odgojiti buduću generaciju, ipak probudjuje taj zdravi duh ljubaznog ponosa na njihovo vlasništvo zajedničku privrženost za Nahalal. Samo tako može da se protumači izvedenje gradnje ceste od kolonije do šoseje Hajfa — Nazaret. Prije bilo je već nakon male kiše gnjecavo zemljište neprolazno. Dovažanje životnih namirnica, pa i samo hodanje za ljude iziskivalo je mnogo vremena i truda. Sasvim blizu farme morali su se često s posla dovesti konji, da izvuku iz blata kola ili motor. Keren Kajemet odlučio je, da se ti neekonomski troškovi uklone gradnjom ceste. Naravno, da je to opet značilo novih izdataka, ali ljudi od Nahalala znali su te troškove umeriti, jer su u svojoj blizini našli šljunka. Cesta duga je 1600 metara i približila je Nahalal za 20 časa do Nazareta, a jedan sat do Hajfe. Karakteristično je, da u Nazaretu (čije je pučanstvo kao i ono okolišnih mjesta čisto hrišćansko) još prije kratko vrijeme stanovao samo jedan idov, a sad, prema najnovijem pojedan Židov, a sad, prema najnovijem podovskih duša. Tako imade poljoprivredni razvoj kao posljedicu i povećanje naše gradske kolonizacije.

U istoj godini sagrađeno je u Nahalalu 70 stanova iz drva za 70 obitelji. Za gradnje iz cigla nije bilo još sredstava, a sadašnje provizorne gradnje podignute su nasuprot onom mjestu, gdje bi imale biti podignute prave kuće, tako da će, kad se jednom ove budu podignule, moći drvene zgrade da posluže kao magazini. Za provedenje tih gradnja potrebna je pomoć Keren Hajesoda. Podjeljenjem zaj-

movu za gradjevne svrhe omogućuje se učvršćenje kolonije. Takovi zajmovi amortiziraju se nakon 35 godina kraj kamatnjaka od 4%. Oba ova fonda, Keren Kajemet i Keren Hajesod, kooperiraju tako u najboljoj harmoniji u svome palestinskome radu. Keren Kajemet kupuje zemljište, gradi ceste, provadja sve radove oko isušavanja i natapanja zemljišta. On daje u zakup zemljište za jedan period od 49 godina i ustanovljuje zakupninu, koja se proračunava prema kupovnoj cijeni, dodavši joj izvjestan postotak za pokriće troškova amelioracije. Keren Hajesod daje seljaku nužni kredit, da može kupiti marvu i graditi stan i staje. Kolonista daje svoju radnu snagu, da farma uspeva i da zemljište postaje plodno. Jer on ne dobiva nikakvih »subvencija« i mora živjeti od onoga, što svojim rukama stvara. Kod tog djela nije malen udio židovskoga naroda. Jer svojim prinosima za cionističke fondove omogućuje istom sav naš kolonizatorni rad. Ako bi otpali ovi doprinosi, tad bi Nahalalom zagospodovala nužda i nesreća; jer samo u čvrstom povjerenju na ove kredite naselili su se ovdje koloniste. Muževi i žene vezali su se na ovaj komad u Emeku i zaključili da ga ne napuste, pa ma koliko se i množale poteškoće. Ako se ne će staviti na raspolaganje nužna sredstva, da se prinjerice kupi sjemenje, tad je cijeli dosadanji rad u opasnosti, da će biti poništen. S radom naših kolonista uništio bi se ali njihov entuziazam, njihova radna volja, njihova iskustva i njihove nade. Istina, moralo bi to biti nešto vrlo strašno, da ljudi od Nahalala klonu, oni ljudi, koje Felasi tako hvale, da su kužne močvare pretvorili u pitku vodu. Njihova vjera u židovski narod je jaka. Kada nije više bilo gotovine, »kovači« su svoj vlastiti novac. Štampali su naime karte, koje reprezentiraju vrijednost od toliko i toliko piastera. Članovi naseobine, koji sudjeluju u zajedničkom radu, stručnjaci, koji su zaposleni od kolonista ili same naseobine, dobivaju svoju plaću s takovim kartama. Zajednička trgovina kolonije, Arapi iz susjedstva i tvrtka u Hajfi s kojom stoji kolonija u vezi, primaju bez daljnijega ovu valutu od Nahalala. Tako je ona u tečaju i izvan naseobine i u velikoj mjeri nadoknadjuje nestašicu gotovoga novca. To je duh, s kojim naši pioniri idu na rad. Drugi bi se možda plašili, kad ne bi bilo sredstava, ali njihov napredak a i naš kao narod zavisi o tome, da ušćuvamo odvažnost. Velika zelena dolina Emeka zaslužila je te muževe. Neka im doskora naplati, što su sebi u tolikoj mjeri zaslužili!

Razne vijesti

Keren Hajesod u Americi. U prvim izvještajima o turneji dra. Weizmana u Mineapolis javlja se, da je sakupljeno u gotovome 40.000 dolara, vanredan dobar uspjeh, kad se uvaži, da je za Twin Cities odredjen kontingent od 100.000 dolara. Isto su tako povoljni izvještaji o rezultatu u Milwaukee. Ove se godine zapaža osobito živahno djelovanje u East Side. 29. aprila održala se pod predsjedanjem Barondesa konvencija zastupnika organizacije te sekcije. Glavni govornik bio je profesor Warburg.

Kanada. Kvota od 100.000 dolara, koja je određena za Montreal, namaknuta je već sa $\frac{2}{3}$, i to poglavito pomoću dragovoljnih saradnika ženskih organizacija. Kampanja završena je posjetom Šmarja Levina, koji je ondje držao niz predavanja.

Palestina. Tokom mjeseca aprila dovršene su predradnje za Keren Hajesod kampanju u Palestini. Kampanja otvorit će se velikim meetingom u Tiberiasu, na kojem će govoriti Yellin, Milenkovski i Černovic, a zatim će se nastaviti među radnicima kolonija u donjoj Galileji. U Hajfi imaju se predobiti najugledniji članovi sefardske općine za saradnju. Gospodin Černovic posjetiti će još i druga mjesta, a među njima i Samariju. U kolonijama Judeje podpirat će ga u radu rabi Ostrovski. Kampanja provest će se najprije u kolonijama među radničkim grupama, a zatim će se nastaviti u gradovima.

Engleska. Keren Hajesod-drive prođit će se u Engleskoj preko Šavuot blagdana. Stepney distriktni odbor Keren Hajesoda, koji je osnovan prije godinu dana, namaknuo je 225 funti u gotovome i 500 funti u obvezama. Jewish Master Ladies Tailors Association of London obvezao se doprinijeti 210 funti za Keren Hajesod.

Bukovina. Keren Hajesodska akcija, koja se vodi po izaslanicima centralnog ureda u Berlinu, gdje živi Šariki Koln i g. Juliusu Bergeru, dobro uspjeva. Rad delegacije koncentrirao se na Černovice. Uspjelo je akciju podići na viši nivo i prosjek obveza znatno povisiti. Za boravka od 20 dana postignuto je 150 obveznica u iznosu od 1 i pol milijuna leja plativih u godini dana, od kojih je $\frac{1}{3}$ smješta u gotovome plaćena. Ovaj dobar uspjeh jamstvom je, da će se Keren Hajesodska akcija u Bukovini u buduće povoljno razvijati.

Austrija. Rad za Keren Hajesod u ovom mjesecu povoljno se razvija. Sudjelovanjem dra Nahuma Goldmanna održano je nekoliko skupština, koje su imale povoljan rezultat. Na jednoj takvoj skupštini dobiveno je obveza za 720 funti, a na jednoj drugoj na 200 funti. Postoji nada, da će se u ovom mjesecu namaknuti u Austriji oko 1500 funti. Povoljno se razvijaju i manje obveze. U mjesecu aprila uništeno je u gotovome 90.000.000 kruna t. j. trostruko od prošle godine. Dr. Nahum Goldmann govorio je i u manjim krugovima u Beču, te na velikim skupštinama u Grazu i Linzu.

Južna Afrika. Dr. Olswanger dovršio je malu turneju kroz Rodeziju. Rezultati, što su postignuti zadovoljavaju, ako se uvaži teška ekonomska situacija u tom kraju. Odbor Keren Hajesoda i južno-afrička cionistička organizacija nastoje, da ubiru neuplaćene obveze u iznosu od 20.000 funti.

Iskopine u Palestini. U »Illustrated London News« crta profesor John Gars tang rezultate dosadašnjih iskopina u Palestini. Engleska je vlada odmah nakon rata u saglasju s ličnom željom kralja preuzela skrb za iskopine te je u tu svrhu podigla u Jeruzolimu arheološki muzej. Na iskopinama rađe brojne ekspedicije. Cionističko udruženje Palestine Jewish Exploration Society iskopala je

na Genezaretskom jezeru brojne preostatke iz talmudske dobe. Francuski dominikanci »Ecole biblique« otkrili su kod Jeriha sinagogu iz trećega vijeka. Breastrad, znameniti egiptolog i profesor na univerzitetu u Chicagu započet će do skoro s iskopinama na istorijskom bojištu od Megida, gdje je poginuo godine 610. kralj Jozua u borbi protiv Faraona. Mješovita cionističko-engleska Palestine Exploration Fund radi već tri godine u Askalonu, domovini Antioha, učitelja Cicera. Kod Samarije radi ekspedicija Howard sveučilišta. Britska arheološka škola počeo će u maju s iskopinama u Haritifu, nadaju se, da će ovdje naći preostatke nekadašnjeg Haroseta, gdje je vladao kralj Sisera, koji je kasnije u bici na Kišonu potučen od Židova i čiji je pad opjevala Debora u svojoj pjesmi.

Gospodarske vijesti iz Palestine. »Commercial bulletin« od 21. aprila donosi cijeli niz interesantnih vijesti o gospodarskom životu, iz kojega vadimo ovo:

Putnički promet. Nesigurna politička situacija u Turskoj nepovoljno djeluje na promet stranaca u Palestini. Dok je u januaru ove godine Jeruzolim posjetilo 100 turista, u februaru 1400 turista, izostala su u martu već dva transporta, na kojima je imalo učestvovati 500 turista. Rotterdam imao je donijeti 700—800 turista, a donio je tek malen broj. U martu 1922. posjetilo je Jeruzolim 2813 osoba, a u martu 1923. 1967.

Izvoz i uvoz živežnih namirnica 1922. U godini 1922. izvezla je Palestina životnih namirnica i pića u vrijednosti od 859.099 funti. Najvažniji izvozni predmet bile su naranče (1.238.899 sanduka u vrijednosti od 333.595 funti), ljubenice (830.116 funti), žito (73993 funti) i ječam (54.033 funti). Da se tu radi o vanredno visokim svotama vidi se, kad pretvorimo ove brojke u našu valutu. Tako izvoz naranča iznosi 600.471.000 kruna. Mnogo veći bio je naravno uvoz živežnih namirnica u Palestini. Najvažniji uvozni artikli bili su brašno (151.016 sunti), riža (143.477) i krumpir (36.020 funti).

Iz Jugoslavije

ZAR SU I TO ŽIDOVI?

U novije vrijeme zamjećuju se opet izvjesni antisemitski istupi u našoj javnosti. Poslije jednog velikosrpsko-muslimanskog organa u Sarajevu i jednog frankovačkog u Zagrebu — kanda potaknuto od njih — javlja se i opet »Udruženje Narodni Rad« u Zagrebu. Poput sarajevske »Pravde« i »Narodni Rad« se ogorčio radi sabiranja za Narodni Fond, tek se razilaze u tome, što u ispadu Narodnog Rada fali završna pointa »Svoj k svome!«. Izgleda, da su vodje Narodnog Rada toliko skućili svoj horizont čovječnosti, te su u svojim istupima odbacili svaki stid. Sav svijet, svi državni veliki vlasti, konferencije, koje su zaključile mandat nad Palestinom u cilju izgradnje židovske narodne domaje u Palestini, očekuju od cjeloga židovskoga naroda, bez razlike političkog uvjerenja, napor svih sila, naročito namicanje svih potrebnih sredstava za nabavu zem-

ljišta i konstruktivna djela u Palestini. I gotovo cijelo židovstvo bez razlike stajališta spoznaje tu svoju dužnost. Svak išta upućen zna, da se sredstva što se sabiru za Ž. N. F., služe kupnji i pripravi zemljišta u Palestini. Bezprimjerno je dakle podlo tvrditi, da se ta sredstva skupljaju za cionističku agitaciju. A da stvar izgleda javnosti, a valjda i vlastima, sumnjivija, ne žaca se Narodni Rad tvrditi, da ta sredstva služe i židovskoj socijalističkoj akciji. Ž. N. F. nema daka ko posla sa socijalizmom, već ako u dista etsko-socijalnom smislu, da zemljište bude svojinom cjeloga naroda, a ne pojedinca, i da njegovom pomoći ne smije i ne će biti eksploatatora i eksploatiranih.

Istina, mi težimo i u tome se približavamo jednome etskome socijalizmu, da se ostvare ideali socijalne pravde onako, kako nigdje nijesu ostvarene — bez terora i bez klasne borbe. Sramota je od jednog udruženja, čiji je tajnik između mnogih faza izmjenjivanja političkih uvjerenja, kratko vrijeme naginjao i komunizmu, da upliče riječ »socijalizam« u cilju očito denuncijatornom.

Što se same stvari tiče, mi ćemo i dalje uznastojati, da cionističkim institucijama privedemo što više sredstava, jer to smatramo neminovnom dužnosti i prema židovstvu i prema vlastima, koje su nam garantovale ostvarenje narodne domaje u Palestini. Među tim je vlastima i kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca. U nas se sabiralo za gladne u Rusiji i mi to nalazimo čovječanski ne samo ispravnim, već možemo da žalimo, što je akcija zapela, pri čemu možemo da spomenemo, da je jedan od naših vodećih sumišljenika dao odlične pobude za tu akciju. Po onome, što Narodni Rad piše, da se daje samo za domaće institucije, može da se zaključi samo jedno od ovoga dvoga: ili ljudi oko toga udruženja nijesu učestvovali u toj akciji, dosljedni svome tjesnogrudnome stajalištu, po kome čovječnost prestaje na granicama države, ili je u njih antisemitizam toliko razvit, da za njih čovječstvo prestaje, kad se radi o židovstvu.

Od svega što je nisko i prezira vrijedno, proizašlo iz toga udruženja, ovo je u tome najniže što može da bude. Ovo više nijesu Židovi! Mi ne marimo ispitivati, koliko se praktično očitovala čovječnost predstavnika toga udruženja prema domaćim institucijama. Za cijelo ne u većoj mjeri, nego u cionista. Jer cionista biti znači biti ne samo potpun Židov, nego i potpun i plemenit čovjek. I kao što među članovima udruženja Narodni Rad možemo da navedemo imena ljudi, koji rado daju prinose za Ž. N. F., tako znamo, da će ovakovi izljevi mržnje protiv životnih ciljeva rođenoga plemena i onečišćavanja vlastitoga gnijezda odbiti svakoga onoga Židova, koji isto drži do svoga čovječkoga dostojanstva i koji je isto još vezan sa židovstvom.

Uprava Keren Hajesoda stavlja slijedeće na znanje:

Za svu onu gospodu, koja su do 10. IV. o. g. uplatila dvije petine cjelokupne svoje obveze za Keren Hajesod primili smo ori-

ginalne certifikate od direktorija u Londonu.

Kako su potvrde, koje mi izdajemo interimne sa klauzulom, da će se originalni certifikati izručiti jedino uz povratak ovih po nama izdanih privremenih potvrda, mi smo predsjednicima mjesnih kuratorija poslali prijepis prispjelih certifikata i zamolili ih, da privremene potvrde od onih, za koje su certifikati stigli, saberu, te da te potvrde po delegatu za Savezno Vijeće pošalju u Novisad, gdje će za vrijeme Saveznog Vijeća uredovati naše tajništvo, pa će se donosiocima tih potvrda izdati odnosni certifikati.

Upozoravamo sumišljenike, da nam bez tih potvrda ne će biti moguće izdati certifikate.

Uprava Keren Hajesoda
za Jugoslaviju.

ISKAZ UNIŠLIH ŠEKALIM I PRINOSA ZA SAVEZ.

	šekalim	prinosi
Beograd ostatak		D 5280
Brod n/S.	120	390
Kosovska Mitrovica	210	—
Nova Gradiška	100	300
Novisad	4000	7560
Priština	270	810
Sanskimost	200	380
Slsak	300	900
Zenica ostatak	—	90
Bela Crkva bez specifikacije	310	
Vel. Bečkerek	2000	
Zagreb	2000	

Upozorenje. Svi delegati kao i gosti Saveznog Vijeća imadu tačno dan i vrijeme dolaska prijaviti Savezu Narodnih Jevreja u Novom Sadu do 22. maja, da bi odbor za ukonačivanje mogao svako me pribaviti stan.

Isto se tako imadu o provedenim izborimaborima sačiniti zapisnik i izdati izabranim delegatima vjerodajnice.

SENIORIMA BAR-GIORE.

Privremeni Savezni odbor pozivlje ovime sve seniore Bar-Giore na

I. godišnji sastanak

koji će se održati u nedjelju, dne 27. maja o. g. u Novome Sadu, a na kojem se definitivno ima odlučiti o osnutku Saveza i prihvatu pravila, te izboru Saveznog odbora. Obzirom na važnost ovoga sastanka umoljavaju se svi seniori, da bezuvjetno dodju u Novi Sad.

Za privremeni odbor:

Makso Lederer m. p.

Dr. Rudolf Rosner m. p.

Lagbaomer priredba u Novom Sadu.

Gospojinska »Pro-Palestina« sekcija Saveza Narodnih Jevreja u Novom Sadu priredilo je židovskoj djeci 6. maja Lagbaomer svečanost, koja je potpuno u moralnom i materijalnom pogledu uspješla. Obilni program naišao je na vrlo srdačan prijem kod brojne djece i odraslih. Bilo bi nam teško istaknuti od mnogih sudjelujućih, tko je bio bolji, jer su svi nastojali, da pruže najbolje i da doprinesu uspjehu ove priredbe. I ovom je zgodom gospojinska sekcija pokazala, da je ne samo shvatila svoj zadatak, već da ga i u punoj mjeri izvršuje, pa bi tek poželjno bilo, da i drugi gradovi po primjeru Novoga Sada privuku naše

dame na rad, koji može da bude vrlo uspješan.

Šekelska akcija u Beogradu. Ovogodišnja šekelska akcija dala je povoljni rezultat što se ima zahvaliti požrtvovnosti naših sumišljenica, koje su akciju izvele kao i platiocima, koji su shvatili važnost ove najosnovnije dužnosti. Akciju su izvele sledeće sumišljenice: Lela Alkalaj, Malči Testa, Sarina Farki, Rebeka Rusi, Irena Demajorović, Zaphira Medina, Zanka Mandil, Mica Baruh, Ella Farkić, Rachela Gaboj, Vojka ge Majo, Berta Medina, Bojana Anaf, Tonči Nahum, Malvina Kon, Sarina Alfandari, Berta Goldstein, Raschela Kven, Žana Albala, Olga Horovitz i Beka Maclijah.

Glavna skupština židovskog nacionalnog društva u Sarajevu. U židovskom domu održana je glavna skupština »Židovskog nacionalnog društva«, na kojoj je g. Isak Salom u ime predsjedništva pozdravio goste te prije prelaza na dnevni red istiche događaj u cionističkom životu, potvrdu mandata, zatim se sjeća velikih naših sunarodnjaka, koji su u izvještajnoj godini umrli, naročito dra. Norda u a i rabina Saloma iz Sarajeva. Veseljem konstatuje, da je uspelo oživotvoriti ideju podizanja jevrejske čitaonice, koja nije našla potreban odziv kod jevrejskog gradjanstva. Najviše pažnje posvetilo se održanju »Safa Berura« i »Židovske Svijesti«, pa je kraj svih finacijalnih poteškoća uspelo, da se ove važne institucije održe. Iza toga izvjestio je tajnik Frucht o radu društva, a blagajnik o stanju društvene imovine, zatim je Moise Montilja referirao o radu Keren Kajemeta Lejisraela, a Avram Maestro o »Safa Berura«. Konačno izvjestio je inž. Oskar Grof o stanju »Židovske Svijesti«. Nakon opširne i živahne debate podjeljen je apsolutorij otstupajućem odboru, a u novi odbor izabrana su ova gg. Predsjedništvo Albert Alkalay, dr. Žiga Bauer, Isak Salom. Odbornici: Albert Abinun, Herm. David, Ludwig Frucht, inž. Oskar Grof, Iso Herman, Jakob Konforte, inž. D. Kabiljo, David A. Levi Avram Maestro, Silvio Papo, Isak Rabi Papo, dr. Leon Perić, zamjenici: Ernst Hirsch, Santo Kappon, Marko Schreiber, Menachem Papo, dr. inž. M. Schechter, inž. Trepper. Referent za Keren Hajesod Mihael Levi, referent za Keren Kajemet Lejisrael Moise Montilja, referent za Židovsku Svijest dr. A. Benau referent za »Sara Berura« Baruh Samakovlija, revizori Salamon Pollak i A. Weitzner.

Dr. Bauer u kratkome govoru zahvaljuje u ime novo izabranog odbora na povjerenju i istiche, da će društvena uprava nastojati da održi kontinuitet u onom nastojanju, koje ide za postignućem društvenih ciljeva.

Simbula M. Finci U Beču umrla je u visokoj starosti gdja Simbula M. Finci, poznata dobrotvorka, koja je neobičnom darežljivosti podupirala sve humane institucije i svakoga, koji se na nju obratio i od nje tražio pomoći. Kao Židovka, koja je odrasla u dobroj tradiciji, bila je uvijek naklonjena ideji narodnog preporoda i ako sama u njemu, uslijed visoke starosti, nije aktivno učestvovala. Našim brojnim

sumišljenicima, koji u pokojnici gube majku i rođakinju naše iskreno saučešće.

Ignatz Platzner U Brodu n/S. preminuo je naglom smrću g. Ignatz Platzner u dobi od 63 godine. Pokojnik bio je od prvog dana član mjesne cionističke organizacije, te je s mnogo mara nastojao, da se cionistička misao održi i širi u Brodu. Njegovoj porodici izrazujemo naše toplo saučešće.

IV. Slet jevrejske omladine Jugoslavije

Radni odbor S. Ž. O. U. J. sazivlje

IV. slet jevrejske omladine Jugoslavije dne 6. 7. i 8. augusta ove godine u Beograd sa sljedećim dnevnim redom:

5. augusta: na večer svečano otvorenje sa pozdravima korporacija,

6. augusta: rad komisije, konferencija (izvještaji referanata, debata, rezolucije komisija, izbori), otvorenje izložbe jevrejskih umjetnika. Na večer akademija.

7. augusta: izlučne i prvenstvene nogometne i hazena utakmice, lakoatletska teškoatletska natjecanja, plivanje, gimnastički nastupi.

8. augusta: izlet.

Tačni program sleta bit će na vrijeme objavljen.

Savez jevrejskih omladinskih udruženja.

Predsjednik:

Dr. B. Stein v. r.

Tajnik:

S. Romano v. r.

POZIV.

Savez jevrejskih omladinskih udruženja Jugoslavije priredjuje dne 6. 7. i 8. augusta prigodom IV. sleta jevrejske omladine u Beogradu izložbu jevrejskih umjetnika. Interesenti, koji bi htjeli, da aktivno sudjeluju na izložbi, pozivlju se da stupe u pismeni ili usmeni kontakt sa R. O. Zagreb, Ilica 31. zbog poblizih informacija.

POZIV JEVR. PJEVAČKIM DRUŠTVIMA.

Savez jevrejskih omladinskih udruženja pozivlje jevrejska pjevačka društva, da sudjeluju na akademiji (Večer jevrejske glazbe), koja će se održavati prigodom IV. omladinskog sleta, dne 6. 7. i 8. augusta u Beogradu. Prijave imadu da se šalju na Omladinski Savez, Zagreb, Ilica 31. (do 5. juna o. g.) koji će interesentima poslati sve poblize informacije.

ŠPORT I GIMNASTIKA NA SLETU.

Radni je odbor zaključio, da obzirom na potrebu što ljepšeg i snažnijeg nastupa kod izvedbe prostih vježba na sletu održi i ove godine zaključak priredjivačkog odbora III. sleta, prema kome imade svaki onaj, koji želi da nastupi u ma kojoj športskoj disciplini da vježba Savezne sletske proste vježbe. Proste su vježbe sa opširnim komentarom razaslate svim omladinskim udruženjima. Ako ih koje udruženje zabunom nije primilo, ili ako pojedinac reflektira na iste, neka ih zatraži od Radnog Odbora, koji daje sve poblize upute.

Obzirom na obilje materijala za Savezno Vijeće, morale su izostati druge vi estii.

Račun razmjere „Saveza Cijonista Jugoslavije“

Duguje

Potražuje

	Kruna	f.		Kruna	f.
Gotovina	2.333	35	Vjerovnici	206.683	84
Namještaj	69.845	26	Zlatni šekel	3.200	—
20% bonovi	1.132	—	Prelazni računi	29.384	—
Dužnici	54.660	50			
Nepokriv manjak	111.296	73			
	239.267	84		239.267	84

Zagreb, 31. XII. 1922.

David Spitzer m. p. blagajnik

Račun prihoda i rashoda S. C. J.

Prihod

Rashod

	Kruna	f.		Kruna	f.
Upravni troškovi	89817	60	Prinosi	407264	28
Agitac. „	23326	—	Palest. ured	1924	80
Plaće	56060	—	Nepokriveni manjak	111296	73
Stanarina	4954	56			
Loženje i rasvjeta	4431	16			
Pripomoći	100	—			
Otpisi	2596	—			
Manjak 30./XI. 1921.	339200	49			
	520485	81		520485	81

Zagreb, 31. XII. 1922.

David Spitzer, m. p., blagajnik

Bilanca „Židov“ 31. XII. 1922.

	K	f.		K	f.
Blagajna	5085	17	Razni vjerovnici	18060	35
Ulczna knjižica	2950	81	Vjerovnici pretplate	10780	—
Razni dužnici	30796	04	Nakladni fond	4750	—
Dužnici pretplata	35426	—	Tiskovni fond	16167	67
„ oglasa	10691	—	Prelazni računi	24790	—
	46117	—	Višak	5935	30
10% od toga za event. neunišlih pretplata i oglasa	4611	70			
Bonovi	146	—			
	80483	32		80483	32

Zagreb, 31. decembra 1922.

Uprava „Židov“

David Spitzer. m. p., blagajnik

Proračun za „Židov“ (izlazi tjedno) od 1. I. do 31. XII. 1923.

Izdatak

Primitak

	D		D
52 broja: tisak po broju 1500 D	78000	Pretplate	54000
Papir 1875 kg × 8 D	15000	Anonce	73400
Urednik	15000	Prinos Ž. N. F.	11250
Administracija	8000		
Podvornik	3850		
Renumeracija i osiguranje	4500		
Provizija za anonce	8000		
Stanarina, rasvjeta i loženje	2300		
Poštarina i razno	4000		
	138650		138650

Savez Cijonista Jugoslavije, Zagreb

David Spitzer, m. p., blagajnik

Proračun Saveza cionista Jugoslavije

Za vrijeme od 1. I.—31/XII. 1923.

Stavka	I z d a t a k	Din.	p.	Stavka	P r i m i t a k	Din.	p.
1	Plaća tajnika od 1/I-30/IV po 1250	5.000	—	1	Prinosi Ž.N. F-a i Židova za plaću i remuner podvornika od 1/I-30/IV.	2.400	—
	" " 1/V-31/XII " 2000	16.000	—		od 1/V-31/XII.	6.000	8.400
	" pom. sile 1/I-30/IV " 500	2.000	—	2	" iste za najam	—	2.600
	" " 1/V-31/XII " 750	6.000	—		" " " rasvj. i loženje	—	2.000
	" podvornika 1/I-30/IV " 900	3.600	—		" za zem. organizaciju :	—	—
	" " 1/V-31/XII " 1000	8.000	—	3	1000 po 30 D.	30.000	—
	renumeracije	3.750	—		1000 " 20 "	20.000	—
2	Najamnina po 325	—	3.900		1500 " 10 "	15.000	65.000
3	Rasvjeta i loženje	—	3.000	4	Posebni prinos rasporezivanjem, za pokriće manjka	—	44.574
4	Osiguranje	—	2.000				18
5	Poštarina	—	3.000				
6	Tiskanice	—	3.000				
7	Pripomoći i subvencije	—	2.500				
8	Agitacije i putni troškovi	—	20.000				
9	Reprez. konfer. interv.	—	5.000				
10	Pričuva za slučaj devalvacije valute	—	8.000				
11	Ostatak nepokrivenog budžeta 1921/1922.	—	27.824	18			
			122.574	18			122.574
							18

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju Iskaz darova broj 10. od 2. do 16. maja 1923.

CVJETNI DAN U KORIST KEREN KAJEMNTA.

»Židovska Svijest« od 11. maja piše pod ovim naslovom slijedeće:

»Tradicija nam je održala lijep običaj, da se uoči blagdana Šavuot u svim židovskim kućama okiti blagdanska svjetiljka raznovrsnim svježim cvijećem, koje ima simbolički da predstavlja vječnu svježinu i mladost zaručnice Tore, čije objavljenje slavimo toga dana.

Želja, da se ovaj lijep običaj održi i s tim u savezu manifestira privrženost k onoj zemlji, koja je čovječanstvu dala svoje najveće blago, temelj morala, razlog je, što Keren Kajemet u svim mjestima priredjuje Erev Šavuot svake godine cvjetni dan za održanje svojih institucija u Eree Jisraelu.

Povjereništvo Keren Kajemeta u Sarajevu priredjuje po običaju prošlih godina na Erev Šavuot, u nedjelju 20. maja o. g., Cvjetni dan, čiji će prihod biti unešen kao prinos sarajevskih Židova za Geulat haarec.

Nadamo se, da će ove godine svaka židovska kuća uzeti učešća u toj akciji te vrijednim omladinkama, koje su požrtvovno stavile se na raspolaganje u tu svrhu, otkupiti doličnim prinosom ponudjeno cvijeće.

Bilo bi poželjno, da u svim mjestima, gdje ima više židovskih porodica, mjesni povjerenici upriliče akciju Cvjetni dan.

OPĆI DAROVI.

Karlovac: Prihod dječje predstave »Laterna magika« 97.—

ŠKRABICE.

Zavidović: R. Baris 32.—, Sari Kabiljo 16.—, Volko Piece 5.—, Vladimir Golovitz 12.50, Josef Kabiljo 10.—, Haim Kabiljo 10.—, Josef R. Musalija 8.50, Sara Amhorn 15.—, dr. Band 20.— 152.—

Zenica: Rifka Altarac 6.—, Mario Atlas 30.—, Sal. Atlas 12.50, E. Drasinover 23.—, Artur Kraus 100.—, dr. R. Königsgarten 25.—, Samuel Levi 12.50, Herman Liebling 20.—, Zadik Levi 5.—,

Avram Levi 7.50, Juda Montilja 28.—, Elias Ozmo 5.—, Benjamin Pinto 28.—, Oto Vilković 12.50, Samuel Papo 11.50, Josefina Schönwald 36.—, Moric Salom 5.—, Salamon Salom 14.—, Rifka Salom 10.—, Ješua Šalom 11.—, Samuel Trinki 100.—, Rafael S. Trinki 10.—, Rifka Trinki 12.50, Rafael I. Trinki 15.—, Oto Weiss 50.—, Dezider Wolkenstein 5.—, Žid. nac. društvo 27.— 622.50

Višegrad: Sara Kajon 37.—, Regina Renert 26.—, Lea Papo 15.50, Merjama Demajo 10.—, Josefina Papo 7.50, Herman Memes 30.—, Santo Papo 15.—, Aron Altarac 7.70, 148.70

Tuzla: Mošo Pinto 10.—, Josef L. Pesach 13.20, Židovska Banka 10.75, Adolf Goldstein 38.25, Julka Klimpl 5.25, Herman Domany 10.—, Alfred Drechsler 4.—, Aron Finci 11.80, dr. Leo Steindler 7.25, Wilhelm Steiner 11.—, Armin Klein 16.75, Rudolf Robiček 23.—, David Hajon 10.—, Franz Blatt 3.25, Moric Fürth 11.—, R. Wiersler & Co. 30.—, Matias Bosković 10.—, Herman Wasserstein 14.—, Hinko Hermann 10.—, W. Hermann 13.80, I. Zadik Levi 6.25, I. Romano 4.25 273.80

Mitrovica 220.—
1417.00

JAAR JUGOSLAVIJA.

Karlovac: Izgubljena oklada Emil Horowitz —

Pavao Beck 16 m 200.—

Donji Miholjac: Hugo Spitzer 2 m 25.—

Varaždin: Žid. bog. općina, Varaždin 80 m 1000.—

Sisak: Jakša Wegner na ime Šime Spitzer 5 m 68.75

Požega: Mavro Steiner 8 m 100.—

111 m. 1393. 75

Do sada darovano 8392 masline za popunjenje šume treba još 1608' maslina.

DAR ZEMLJE

GEULAT HAAREC AKCIJA

Zagreb: Prigodom zaruka Olga Müller — J. Fleischmann 310.—, I. Weiser prigodom rođenja unuka Gerhard Glass Wien 100.—, N. N. 200.— 610.—

Mitrovica: Skupljeno prigodom Pidjon Haben-a u kući I. Frankfurtera 30.—, Buhwald 20.—, Steiner 50.—, Rosenberg 10.—, Fleischmann 50.—, Kovač 10.—, Kraus 5.—, Perl 5.—, Weisberg 5.—, Fleischmann 10.— 195.—

805.—

Do sada sakupljeno za Geulat haarec svega Dinara 5505.—

NORDAUOV GRAD

Zagreb: Alfred Bornstein i Dane Singer 100.—

Vel. Bečkerek: Žid. oml. društvo i »Kadima« športsko društvo 2500.—

Varaždin: Prihod priredjene Purimske zabave 1500.—

4100.—

Za Nordanov grad sakupljeno svega Dinara 137.821.25

OBITELJSKA DAROVNA KNJIGA.

Zagreb: Prigodom vjenčanja Adele i Milana Richter 250.—

Prijedor: Prigodom svadbe Marka Lederera i Etele Stern sakupila Regina Levi: Hinko Lederer, Kostajnica 150.—, Porodica Mevorah 100.—, Olga Pick, Zagreb 50.—, Daniel Stern 30.—, David Kabiljo 30.—, Dane Weiller 25.—, Sabetaj Levi 20.—, Oskar Stern 20.—, Marko Lederer 20.—, Hermina Lederer 20.—, Sarina Salom 15.—, Leopold Weiller 10.—, Ernestina Levi 10.—, Rika Hasson 10.—, Etela Stern 10.—, Mica Levi 10.—, Sarina Atlas 10.—, Terezija Weiller 10.—

550.—

800.—

PREGLED.

iz Hrvatske Slavonije Dalmacije 4365.75

Bosne 1747.—

Vojvodine 2500.—

8612.75

Od 1. januara do 16. maja unišlo sveukupno

Dinara 263.795.03

Specifikacija darova iskazanih u »Židov« broj 14.

OPĆI DAROVI.

Novi Sad: specif. »Jüd. Volksblattu« 601.—

ŠKRABICE.

Novi Sad: spec. »J. V.« 698.25

MASLINE.

Novi Sad: spec. »J. V.« u vrt I. I. Brandais 800.—

Jaar Jugoslavija.

Novi Sad: spec. »J. V.« 1611.—

Nordauov grad.

Novi Sad: spec. »J. V.« 238.25

SIDRO Dioničko društvo
za trgovinu željezom
Vlaška ulica 40 ZAGREB Telefon 69 i 2130

ALMADOL

Prokušano najbolje sredstvo za lijepljenje svih predmeta iz metala te staklo i porculana. — Dobiva se u svim boljim trgovinama metalne, staklarske i porculanske struke. — Glavno zastupstvo i skladište »Sidro« d. d. za trgovinu željezom, Zagreb, Vlaška ulica br. 40. Telefon br. 69. i 21-30.

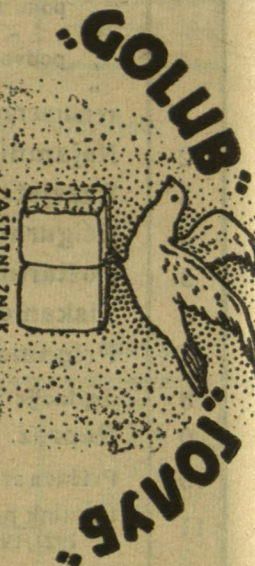
DIONIČKO DRUŠTVO „MERKUR“
VELETRGOVINA I KONFEKCIJA PAPIRA
ZAGREB - ILICA 31
 TELEFON: 17-95 PAPERKUR BRZOJAVI.

Veletrgovina pisaćeg, risaćeg, novinskog, te omotnog papira
Vlastiti proizvod bilježnica, notesa, blokova i konfekcija svih proizvoda i papira
Tvorničko skladište kuverata, te pisaćeg i risaćeg pribora

Jedno najveće specijalno skladište kratke nakitne i pletene robe samo na veliko, niske cijene, solidna podvorbna
Dragutin Ullmann, Zagreb
 Ilica 36 Ilica 36

JE NAJBOLJI PAMUK
 ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE
A. ROMANO
 ZAGREB
 AKADEMIČKI TRG BR. 8

„GOLUB“
 ZASTITNI ZNAK

BERSON

Gumene pete i Gumene potplate

jeftinije i trajnije su nego od kože! Najbolja zaštita protiv vlage i zime!

Prva hrvatska veletrgovina željeza i željezne robe
Ferdo Hirschl k. d.
 Jelačićev trg 13 ZAGREB Telefon br. 279
 Poslovnica: Petrinjska ulica broj 4

Preporuča svoje bogato skladište željezne robe, posudja, gospodarskih strojeva, kućnih uređaja, te sve vrste građevnih potrebitina. Solidna roba, brza posluga, cijene umjerene.

D. M. C. artikli

te Aida Maria Lucia, umjetna svila (Kunstseide) i razni drugi pamuci. Kod većih naručba znatan popust! Specijalna veletrgovina pamuka

Ferdo SCHWARZ i drug
 Ilica br. 45 - ZAGREB - Telefon 2-56
 Brzojavni naslov: SVADRUG

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upotrebljene u svim dimenzijama za brašno, posije, ugalj i t. d., dobiju se najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG
 Vrhovčeva 13 ZAGREB Telefon 19-85
 Kupujemo sve vrste upotrebljenih vreća uz najveću dnevnu cijenu —
 Zavod za posudjivanje nepremotivih ponjava

Na veliko! Na veliko!
Kolonijalna roba
 specijalno kava uz najjeftiniju cijenu kod tt.
 I. Dragoner, Zagreb, Nikolićeva 4.

„TEVIT“
 Poduzeće za elektroindustriju i trgovinu
 Telefon 14-59 ZAGREB Gajeva ulica 15

Izvadja: Električna instalacija svijetla, telefona, kućnih zvonila i reklama
 Preuzima: Uređaje električ centrala, pogona, prenose sila, popravljjanje svijui vrsti električnih strojeva

Moster

MOSTER
 TVORNICA LAKA d. d.
 U ZAGREBU

Proizvadja:
 lakove, lak-boje, firnis, uljene boje, zemljene i kemičke boje za svu industriju, obrt i trgovinu

Natječaj
 Kod židovske bogoštovne općine u Bos. Brodu imade se popuniti mjesto **hazana (kantora)**, koji ujedno treba da vrši funkciju šoneta i vjeroučitelja. Reflektira se u prvom redu na mladje osobe ili neoženjene. Ponude sa uaznakom familijarnih prilika i visina plate imadu se upraviti na adresu predsjedništva u Bos. Brodu do 1. juna 1923.
 * Predsednik: Dr. Ing. A Werber

Ia Vapno (Kreč)

dobavlja iz vlastitih vapnara u Očuri i Novom Marofu

Sjedinjene krečane d. d.
 u Zagrebu Bogovićeva ulica 3
 Telefon broj 5-55 .: Brzojavi: Krečane, Zagreb
 Produkcija 120 vagona mjesečno

Vjeran čuvar Vaših zubi jest
LYODONT
 pasta za zube. — Jedan pokus — i Vaše je povjerenje osigurano!
 Dobiva se u ljekarnama i drogerijama!
 LYO d. d. za finu kozmetiku i farmaceutsku industriju, Zagreb

Na veliko! Na veliko!
Egipatski luk
 ovogodišnji uz najjeftiniju cijenu kod tt.
 I. Dragoner, Zagreb, Nikolićeva 4.